

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Responsa Moralia In Causis Justitiæ Commutativæ De Restitutione & Contractibus

Heislinger, Anton

Ingolstadij, 1726

Casus XXII. De Restitutione ex usu Sacramentalis notitiæ exorta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40194

CASUS XXII.

De restitutione ex usu sacramentalis notitiæ exorta.

CAjus Sacerdos, cum aliunde, quam ex Confessione sciret indignum ad certum officium non aliter ab hoc, quam mendacio excludi posse, hoc mediante indignum impedit. Idem cum quondam officialem infidelem suo domino ex confessione sciret, dependenter ex hac notitia domino dicit, ad illud officium videri sibi Petrum aptiorem, removetur igitur officialis, & illi in officio substituitur Petrus, qui re ipsa etiam melius quam prior officio suo fungitur.

- Q. 1. Num in primo casu ad restitutionem aliquam teneatur?
- Q. 2. An in secundo casu notitia confessionali abusus fuerit?
- Q. 3. Num amoto officiali quidquam restituere debeat?

SYNOPSIS.

§. I.

Resolvitur primum quæsitum.

- 1. **R**es, à quibus impediri per alios possumus, sunt varie.
- 2. Sine vi, fraude ac mendaciis impediens alterum ab injusta cuiusdam rei consecutione non peccat contra justitiam.
- 3. Quod idem tenendum, si etiam vi, fraude &c. id factum fuerit.
- 4. Unde Cajus noster ab omni restitutione deobligatus est.
- 5. Quia acceptatio ab inhabili facta illicita est.

§. II.

Resolvitur secundum Quæsitum.

An Confessarius notitiâ confessionis abusus fuerit?

- 6. **U**sus notitiæ sacramentalis est illicitus, si in gravamen penitentis vergat.
- 7. Vel revelatio peccati & peccantis; aut confessionis directe vel indirecte sequatur.
- 8. Quis usus sit illicitus declaratur.
- 9. Quandoam illo uti liceat, explicatur.
- 10. Illicitus hinc usus iste fuit, si ex sola confessione id fuit cognitum, & officialis suspicatus fuerit ex hac sui amotionem provenire.
- 11. 12. 13. 14. 15. 16. Respondetur objectionibus.
- 17. Idem ipse usus fuit illicitus etsi sine omni suspitione amotti officialis contigerit.
- 18. 19. 20. Respondetur objectionibus.

OO

§. III.

§. III.

Resolvitur tertium quæsitum.

Numamoto officiali aliquid restituere Confessarius debeat?

21. **V**idetur dominus hunc officialem sine omni injuria amovere potuisse.
22. Delictum occultum alterius extra confessionem cognitum licet patefacimus illi, cui aliàs magnum incommodum eveniret.
23. Vel omiſſa manifestatione delicti ex alia causa suadere amotionem infidelis officialis.
24. Hinc inferimus Cajum non malè consilium hoc dedisse, si aliunde infidelitatem officialis, quam ex confessione rescivisset.
25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. Afferuntur rationes excusantes à restitutione confessarium.
33. 34. 35. Afferuntur & solvuntur rationes contra Cajum afferibiles.
36. Absolvitur à restitutione Confessarius.

§. I.

Resolvitur primum Quæsitum.

Ad quid teneatur, qui mendacio excludit indignum à consecutione certi officii?

- 1 **R**es illa, à qua alios impedivimus, potest impedito vel ex justitia esse debita, vel ex alio titulo: si ex justitia est debita, potest impeditus habere jus in illa, vel ad illam.
- Uterius possumus alios impedire à consecutione boni liberaliter dandi vel cum onere. Insuper potest alter impediti à re quapiam injusta. Hoc est injustè possidenda, vel accipienda: & hæc omnia possunt fieri, vi, fraude, aut sine istis. His præmissis.
- 2 Dico 1. Qui sine vi, fraude, ac mendaciis aliquem impedit à consecutione injusta cujusdam rei, non peccat contra justitiam. Ita Lessius l. 2. cap. 12. dub. 18. Lugo. disp. 18. de Restit. sect. 5. Vasquez. Tamburin. l. 8. tract. 3. c. 4. §. 2. men. 1. Probatur. In hoc casu non datur obligatio ex re accepta, cum impediens ponatur nihil alienum possidere; neque ex injusta acceptione; cum impediti jus non læserit, eò quod ponatur iste injustè affectasse & desiderasse talem rem: ergo &c.
- Probatur 2. Ut detur obligatio ad restitutionem, debet proximi jus efficaciter, atque effectivè violatum fuisse: atqui non fuit efficaciter læsum, si impeditus omnino nullum habuit jus ad rem, à qua fuit impe-

impeditus: ergo &c. Probatür major. impediens alterum à consecutione boni, quod justè potuisset consequi, contra justitiam duntaxat, in tantum peccat & tenetur ad restitutionem, in quantum efficaciter, atque in effectu alterius jus læsit: ergo qui efficaciter alterius jus non læsit, à restitutione erit excusatus.

3 Dico 2. Neque dabitur obligatio ad restitutionem, si etiam vi, fraude atque mendaciis alter impeditus fuerit ab injusta consecutione alicujus rei. Ita citati superius Aucthores.

Probatür. Sine vi, fraudibus atque mendacio impediens juxta priorem conclusionem non tenetur: ergo neque talis. Probatür consequentia. Si iste non autem prior teneretur, ratio foret, quia mendacio &c. injustitiam commisit, non autem prior: hæc ratio nulla est. Probatür minor. talis injustè agit præcisè in tantum, in quantum utitur fraudibus &c. Non autem injustè agit, quatenus impedit alterum à consecutione boni, quod hic & nunc non potest facere suum, vel citra injustitiam accipere: ergo ob mendacium, fraudes &c. non tenetur ad restitutionem. Probatür consequentia. Totalis & adæquata radix exigens restitutionem, fundatur in violatione Juris, quod impeditus habebat ad rem, à qua fuit mendaciis impeditus, quia hujus solius juris læsio est, sola efficax & in effectu: ergo si impeditus non habuit hoc jus, non da-

tur obligatio ad restitutionem, licet mendacia fuerint adhibita.

Confirmatur. Talis non agit injustè, quatenus impedit proximum à consecutione boni injustè obtinibilis: ergo non potest obligari ex justitia ad restitutionem. Probatür consequentia. Mendacia, fraudes &c. nullum damnum inferunt, nisi in quantum impediunt alterum a consecutione boni licitè obtinibilis: ergo si à talis consecutione non impediunt, sed potius ab injusta acceptione rei, nulla dabitur obligatio ex justitia.

Confirmatur 2do. Etsi vi, fraudibus, mendaciis furem à furto, & latronem à bonis per latrocinium obtinendis impediam: ex hoc tamen non obligor ad aliquam restitutionem furi ac latroni faciendam.

Dico jam tertio. Neque Cajum 4 nostrum ad ullam restitutionem in dato casu obligandum, licet mendacio indignum ab officio impederit.

Probatür. Qui etiam mendaciis alterum impedit à consecutione boni injusta juxta priorem conclusionem ad nullam restitutionem obligatur: atqui consecutio officii ab indigno, seu inhabili obtinenda est injusta, ergo &c.

Confirmatur. Etsi quædam donatio non sit peccatum contra justitiam, modo ex parte accipientis sit illicita juxta Tamburin. *s. cit. n. 9.* possum mendaciis, fraude, imo etiam vi prudenter illata ejusmodi donationem

nationem sine læsione iustitiæ impedire, eò quòd iustitiam non violat: qui alterum impedit, ne accipiat, quòd absolute sine peccato accipere non potest: ergo neque noster accipiens violabit iustitiam, quia hoc officium ab indigno absolute non potest sine peccato accipi.

5 Superest, ut ostendamus acceptationem officii ab indigno factam esse illicitam & injustam, quòd ita probamus. Tale ab inhabili & indigno officium acceptatum præjudicat communiter aliis, iis scilicet,

circa quos tale officium est exercendum: ergo acceptatio est illicita inducens obligationem restitutionis damnificationis postea præstandæ.

Confirmatur. juxta D. Thomam 2. 2. q. 63. Dicastillo & alios est ex suo genere mortale officia vel beneficia distribuere indignis atque immeritis, eò quòd hæc ratione damnum inferatur iis, circa quos illa munera exerceri debent: ergo etiam erit per se mortale talia officia ab indigno acceptari,

§. II.

Resolvitur secundum quæsitum.

An Confessarius Notitiã confessionis abusus fuerit?

6 Certum est, nunquam extra confessionem licere uti scientiã illorum, quæ sub sigillum cadunt, quando iste usus in gravamen pœnitentis redundaret, ita ut iste ex tali usu afficeretur pudore, aliudve detrimentum pareretur, aut homines inde aliquo modo à confessione retraherentur.

7 Equè parùm licitus est illius notitiæ usus si ex isto directè aut indirectè revelatio peccatoris aut peccati vel confessionis sequeretur, licet ponamus, id non curari à peccatore, vel hunc jam esse mortuum.

8 Omnis igitur & solus ille usus hujus notitiæ confessionalis est illicitus, qui vel pœnitenti est onerosus vel qui retrahit à confessione,

aut aliquo modo peccatorem, peccatum, vel confessionem prodir, ita Joannes Malderus *de sigillo. confess. c. 14.*

Hic ipse Author etiam affirmat, confessarium scientiã confessionali uti posse, si usus iste fundari possit in aliis cognitionibus à confessione non dependentibus, & nemo inde venire possit in ullam suspicionem factæ confessionis aut secreti ejus: prout Confessario conceditur aliquo casu facultas detegendi peccata, quæ etiam alia via, quam ex confessione novit.

Dico 1. Si non aliunde cognovit confessarius noster, quam ex scientia sacramentali, quòd Petrus officialis sit futurus aptior ad illud munus quam alter, licet iste solus suspi-

suspiciatus fuerit, amotionem sui ex confessione peracta provenire, hunc tamen notitiæ confessionalis usum fuisse illicitum, ita pluribus relatis Sanchez l. 3. de mati: disp. 16. n. 3. Conin. R. disp. 9. dub. 4. n. 6. Martin. Dellrio l. 6. disquisit: magic. sect. 2. Bonnac. disp. 5. q. 6. sect. 5. puncto. 4. Layman. lib. 5. summa tract. 6. cap. 14. q. 2. n. 22. Palao de sacrament. Penitent. pu. 19. §. 3. n. 20.

Probatur. Sigillum obligat, ut confessarius non solum aliis non revelet auditum in confessione peccatum, sed ut istud nec ipsi etiam penitenti extra confessionem exprobrat, aut in memoriam reducat: atqui in dato casu jam videtur illud confitentis suum peccatum exprobrare. Probatur minor. Penitens & amotus officialis habet sufficiens fundamentum suspicandi amotionem sui fieri ob prædictam confessionem; ergo eidem jam aequaliter exprobratur.

Probatur 2. Ille usus est illicitus, qui penitenti est onerosus, aut volentes confiteri à confessione retrahit: atqui talis usus est penitenti onerosus, cum trahat post se amotionem ab officio. Cæterosque, si intelligunt, hunc licere, à confessione retrahit: ergo &c.

Probatur conclusio 3. Si talis usus foret licitus, etiam Prælati religiosis esset concessus: atqui hunc illis prohibuit Clemens octavus de Casibus reservatis §. 6. 1594. 26. Maij. ibi tam superiores pro tempore existentes, quam confessori, qui po-

stea ad superioris gradum fuerint promoti, caveant diligentissime, ne ex notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt ad exteriorem gubernationem utantur. In hoc decreto Pontifex voluit prohibere illius notitiæ usum, de quo antea probabiles in utramque partem sententiæ. Probatur. Speciale quoddam præceptum tulit utrens verbis præceptivis: ergo non solum voluit, ut observaretur illud, quod alias iure divino certò erat observandum.

Dices 1. Hoc decretum esse pro solis superioribus religiosis aut Ecclesiasticis factum: ergo non vigere apud sæculares.

Respondeo, quòd eadem ratio etiam respectu omnium confessariorum pugnet. ideo enim Regularibus est talis usus prohibitus: quia Sacramentum reddit confitentibus onerosum & fit cum aliquo illorum incommodo: sed hoc fit etiam apud sæculares: ergo &c.

Dices 2. Tale officium fuit officiali occasio delinquendi: ergo ad illud deserendum in conscientia fuerat obligatus: ergo iste usus potuit esse licitus. Respondeo etiam demus, officialem ad resignationem huius muneris fuisse obligatum, si tamen suæ obligationi satisfacere recusavit, non potest confessarius ex sola notitia confessionis extra hanc cooperari, ut resignet officium, sed omnium ignarum se debet gerere.

Dices 3. Dari potuit consilium de amotione unius & substitutione alterius

Q o 3

alterius ob plures alias causas: v. g. ob majus commodum domini, quod capacior magis promoturus esset, vel ob majorem affectum in promovendum: ergo penitenti officiali nulla suspicio de usu notitiæ confessionalis suborta fuit. Respondeo distinguo antecedens. Potuit ex his motivis fuisse permotus, ita tamen ut hic & nunc dependenter à notitia sacramentali & cum incommodo penitentis hoc consilium dederit concedo. Ita ut hoc non fuerit factum. Negatur.

14 Dices. 4. Sequeretur, quod hoc consilium neque dare potuisset, si etiam aliunde hanc infidelitatem, & simul ex confessione habuisset, vel si ex solo benevolo affectu erga promovendum amotionem officialis consulisset. Probatur, etiam in hoc casu suborta fuisset suspicio penitenti, ne consilium ex notitia confessionali proveniret. Respondeo. Etsi hanc suspensionem habuisset penitens, falsa tamen foret, & innocens ipse confessarius, qui potuisset ac debuisset similia declarare ad tollendam ejusmodi suspensionem.

15 Dices 5to. consilium datum fuit indifferens: ergo ex ista de se indifferente actione non potuit saltem prudens suspicio usus notitiæ sacramentalis deduci, sed oritur ex penitentis discursu, quem impedire non tenetur Confessarius. Respondeo 1. Licet omnis suspicio abfuerit, ipse tamen hic usus est damnosus atque incommodus penitenti:

ergo cum omnis talis usus sit illicitus, datum quoque consilium non erat licitum. Respondeo 2. si ex nullo alio fundamento potuit Cajus, vel Dominus Colligere negligentiam aliquam in functionibus hujus officialis, utique sufficientem rationem suspicandi talia habere potuit officialis noster.

Dices 6. est valde difficilis Confessario obligatio ad omitendam actionem, cujus ut sibi vel aliis proficua ponenda habet facultatem, præcisè ex eo, ne alius suspicetur illam fieri ob notitiam sacramentalem. Respondeo. Aliud esse hac causa aliquem esse obligatum ad actionem omitendam, quam aliàs licitè potuisset ponere: & aliud non licere illam ponere dependenter à scientia sacramentali, seu præcisè ideo, quia cognovit aliqua in Confessione & quidem cum incommodo atque damno Confitentis.

Dico 2. etsi in talibus circumstantiis hoc consilium fuerit datum, ut amotus non potuerit suspicari amotionem suam ex notitia Confessionali profluxisse; probabilius tamen fuisse illicitum. Ita sentit P. Stoz in suo tribunali penitentiae scilicet. §. 1. num. 244.

Ratio est. Talis usus ex se jam fuit aptus, ut ingereret suspensionem penitenti de usu scientiæ confessionalis: ergo etiam iste redderet sacramentum valde odiosum, & homines absterrentur suas infidelitates in suis officiis explicare, si scirent li-
cere

cere Confessario hac scientiâ uti ad se amovendos saltem clam, & sub pretextu, quem nec ipse penitens nec alius advertat.

Probatur 2. Talis usus cedit in magnum incommodum temporale ipsi penitenti: ergo non licet. Probatur antecedens. Qui ante decretum Clementis octavi docuerunt talem usum esse licitum, hoc tantummodo concesserunt ad commodum penitentis proprium, vel Confessarii vel alterius privati hominis, etsi fiat sine omni gravamine penitentis: atqui in hoc nostro casu usus non fit sine omni gravamine: ergo &c. Probatur 3. Anno 1681. die 18. Nov. in congregatione universalis inquisitionis emanavit decretum rejiciens hanc nonnullorum propositionem. *Scientiâ ex confessione acquisita uti licet, modò non fiat sine directâ aut indirectâ revelatione & gravamine penitentis, nisi aliud multò gravius ex non usu sequatur. In cuius comparatione prius meritò contemnatur.* Plura vide apud La Croix Lib. 6. part. 2. a. n. 1977.

18 Dices: etsi Confessarius nihil scivisset de hac infidelitate, tamen habuisset Jus alterum commendandi ut aptiorem nihil addendo de infidelitate prioris: ergo consulens non est spoliandus hoc jure ob Confessionem apud se peractam.

Confirmatur. Pater Stoz concedit posse aliquem negare suffragium ei, quem ex notitia confessionis scit indignum, modò aliunde etiam resciverit illum esse indignum:

ergo si habeo Jus aliquid agendi, hoc non privabor per confessionem mihi factam. Respondeo Distinguo ant. argum. habuisset Jus commendandi Petrum ut digniorem, si aliunde quàm ex Confessione agnoverat hanc majorem Petri habilitatem concedo, si aliunde hoc nescivit, sed ex sola confessione officialis solum cognovit. Negatur. Ponitur autem hoc ultimum fuisse factum. Ex his manet solutum, quod ex Patre Stoz adductum fuerat. Huic nostræ responsioni consentit Joan. Malderus cap. 14. in tract. de sigillo Confessionis: ubi hunc usum concedit, si nemo inde venire possit in ullam suspicionem factæ confessionis, aut ejus secreti.

Hic ipse Author in adducto capite mihi Fol. 119. asserit. Probabile generatim esse, nullo unquam casu, etiam quando id nemo rescisceret Confessarium fuisse, licere uti scientia Confessionis in electione, & omnino in omnibus, quæ penitentem gravant. Rationem asserit, quia etiam in particulari hic & nunc ignoretur, ex qua scientia agat Confessarius, retrahit tamen infirmos à confessione, si noverint fieri posse, ut occasione confessionis non eligantur, sed puniantur inviti. Pro quo etiam citat Bejam. casu 10. 3. parte.

Dices 2. Reginaldum lib. 3. c. 2. 19 Navarrum. in cap. sacerdos de penitent. dist. 6. num. 124. docere, confessarium, qui per confessionem novit conspirationem proditorum, posse

posse eos, quibus vigilandum est, monere: ergo. Respondeo hoc posse fieri sine expressione Confitentis, ita ut satis caveatur, ne veniatur in notitiam confessi aut peccati in particulari: hoc si adverratur, nec ipsum peccatum in particulari, à quo imminet periculum explicet; non oberit, quod suspicentur, aut certe arbitrentur, hunc monitorem illam generalem scientiam ex confessione hausisse; modò non dicat se habere hæc ex confessione; cum hoc confessionem redderet odiosam.

ex confessione intellexisse, sibi in calice porrigendum venenum, juxta nostra principia non poterit abstinere à celebratione, quia uteretur notitia confessionis. Respondeo quòd aliam causam prætexens omittere celebrationem fieri possit. Imò Malderus defendit illum ad omitendum sacrum esse obligatum ob Jus tuendi suam vitam, & vitandam magnam irreverentiam sacramento ex hoc eventuram. Ita præter Malderum sentiunt Coninck, & Bonacina.

20 Dices 3. ponamus sacerdotem

§. III.

Resolvitur tertium quæsitum.

An remoto officiali aliqua restitutio à Cajo sit faciendâ?

21 SUppono dominum nullam omnino injuriam officiali intulisse, quòd eidem amoto in officio substituerit alium, quem judicabat melius suo munere functurum, cum enim ipsi officiali liberrimum fuerit relicto hoc de alio sibi commodiore, honoratiore aut opulentiore officio prospicere, cur similem talem permutationem in suum commodum facere non poterit ipse dominus?

modi ignorantia retentionem talium famulorum involuntariam efficiat. Hinc cum Lessio Lugo de Just. disp. 18. De Rest. sect. 5. num. 9. 2. defendit, justitiam nequaquam fuisse læsam, nec obligationem ullius restitutionis adesse, quando occulta cujusdam subditi crimina superioribus manifestantur, eò quòd bonum domini, cui talis officii administratio obesset, id exigat.

22 Suppono 2. Non esse per se iniquum patefacere dominis id, cujus ignorantia eisdem grave damnum à suis famulis inferendum, aut jam illatum causat, ita ut tali damno intellecto nollet amplius ejusmodi famulos retinere; consequenter ejus-

Suppono hinc 3. neque iniquum esse, quòd horum damnorum non ignarus extra confessionem istis etiam non patefactis consuluerit domino amotionem ejusmodi servorum, si hoc consilio ipsius solius domini incolumitatem ac evitacionem obvenerit eidem damni intendat, nullo

nullo odio aut aversione erga famulos ad hanc manifestationem inductus.

Ex quo concludimus, Cajum si alia via, quam ex confessione notitiam hujus infidelitatis consecutus, eandem suo domino, ut damna eidem imposterum eventura averteret, indicasset, nequaquam injuriosum in officialem amotum futurum fuisse, quod enim dominus justè facit, id alter etiam per se justè potest consulere: ergo si dominus ad se indemnem præstandum potest officialem justè dimittere vel alium aptiorem substituere, etiam Cajus id potuit persuadere.

24. Deinde sæpissimè contingit, nos precibus apud alios instare, ut in locum minus idonei ministri nos aut consanguineum nostrum velint suscipere, quin ullus judicet ex hoc injuriam priori ministro illatam fuisse: ergo &c.

Restat igitur, ut ulterius examinemus, an sacerdos noster Cajus injuriam, quæ restitutionem amoto officiali faciendam inducat, intulerit ex eo, quod dependenter à notitia confessionali hoc consilium domino suggererit.

25. Excusare itaque illum videtur primò, quod officialis ob suam infidelitatem omnino indignum se fecerit ad hujus sui muneris ulteriorem ad ministrationem: ergo sicut juxta Lessium pro incommodo, quod talis omnino indignus patitur, si fraude vel vi à consecutione certi officii erat impeditus, eidem non debe-

tur aliqua restitutio, sic etiam nulla erit debita omnino indigno si ab officio infideliter administrato amotus fuerit, licet Cajus consilium illud suggererit dependenter à notitia confessionali.

Secundò juxta Lessium *lib. 2. 26 cap. 2. dub. 18.* Licet adfuerit dignus, & ego operam dedi illicitam, dolo, fraude atque vi efficiens, ut officium conferretur digniori, ego non obligor ad restitutionem minus digno ex hoc faciendam: ergo idem tenendum, si amoto minus digno, insuper infideli substituat dignior.

Tertiò. Totum Jus hujus officialis fundatur in libera voluntate domini: ergo si consulens reliquit collatorem in sua libertate, nec aliquid illicitum, atque illius libertati repugnans fecit, non censendus est violasse istud Jus: atqui consilium datum non repugnat libertati domini, cum hic non censeatur involuntariè facere, quod ita inductus facit: ergo &c.

Quartò. Juxta Lessium *malus 28* Jus animus seu intentio solummodo tunc obligat ad restitutionem, quando opus externum secundum se est injustum, si enim opus externum secundum se non sit injustum, nulla committitur injuria, ac consequenter damnum opere externo factum non censetur illatum contra justitiam: atqui si consideremus sola verba nostri Confessoris, quibus consuluit amotionem hujus officialis, sunt illa secundum se neutiquam injusta: ergo &c.

P p

Quin-

29 Quintò Tamburin. *lib. 8. tract. 3. c. 4 § 2.* defendit, nullam adfuturam obligationem restituendi, si malis artibus alius impeditus fuerit à consecutione boni, quod citra peccatum injustitiæ possit quidem accipi & conferri, non tamen acciperetur aut conferretur sine gravi peccato: ergo hoc ipsum dici poterit de ulteriore retentione vel dimissione officialis in suo officio.

30 6to. Cum administratio hujus officii infideli officiali videatur fuisse occasio proxima peccandi graviter, videtur in conscientia fuisse obligatus ad amovendam illam occasionem: ergo nullum jus habuit, ut adhuc diutius retineretur in illo officio.

31 7umò Joannes Malderus *in suo tract. de sigillo Confessionis cap. 14.* affirmat. Vasquezium. *quest. 93.* Henriquez *lib. 3. de penitentia cap. 23. num. 5.* defendere, parochum, qui ex Confessione sui famuli intellexit, eundem esse furem, posse illum ex hac sola notitia dimittere, licet Maldero contraria negans videatur probabilior: si ergo probabiliter hoc licet parochi, videtur etiam probabiliter licere alii confessario monere famuli dominum, si tam cautè id faciat, ut herus non intelligat ex confessionis notitia hoc haberi, neque famulus in suspicionem infidelitatis apud illum venerit, quæ omnia hic observata fuisse ex facti casu colligitur.

32 8ctavò Sanchezius *de Matrim. lib. 3. Disp. 16. num. 2.* plures quàm quadraginta Auctores adducit. Item

Mendo *diff. 10. q. 8.* docet confessarium, qui ex sola confessione scit penitentem indignum esse officio, posse ideo illi in electione gratuita & secreta denegare suum suffragium, quia vitur jure, quod habet, ad non promovendum indignum: ergo licet hoc post Clementis constitutionem non amplius videatur probabile, insertur tamen ex eo, quod obligationi naturali talis usus non sit contrarius, consequenter neque justitiæ commutativæ ipsius penitentis.

Ex opposito Confessarium non solum ad restitutionem obligare videntur sequentia motiva. Dicit enim potest: ex eo, quod Auctores illi ante constitutionem Clementinam docuerint, usum illum notitiæ confessionalis esse licitum, non bene inferri; usum illum non esse contrarium obligationi naturali: eò quod dici possit, ideo à Clemente fuisse prohibitum, quia repugnat obligationi naturali. Si inquam, hoc dicas; respondetur, cum lex naturalis sit insita nature rationali; huic etiam quid faciendum sit prescribat; hinc non videtur naturalis esse illa obligatio, quæ à tam multis, eruditis, & probis Auctoribus nequaquam fuit agnita. Secundo. Cum Pontifex prohibere hunc usum potuerit, vel quia juri naturali eundem judicabat esse contrarium; vel licet non sit contrarius, ut supposita illius prohibitione ab integra confessione suorum delictorum penitentes minus absterrentur; hinc affir-

affirmanti Pontificem ad illius usus prohibitionem ex primo motivo fuisse permotum, incumbet hujus sui asseri probatio. Vi constitutionis Clement. 1594. 26. Maij emanatæ non est licitum scientiam confessionis applicare gubernationi externæ, consequenter quem scio ex confessione indignum, non possum ab officio repellere, si exterioribus consideratis appareat esse dignus: ergo idem tenendum erit de amotione ab officio vel retentione in isto.

34 addo. Nos in responsione ad 2.

Quæsitum defendimus, illicitum esse uti notitiâ confessionis, si usus talis aliquo modo redundaret in gravamen penitentis: atqui hic redundaret: ergo &c. Responderi potest ex hoc duntaxat sequi nostrum confessarium peccasse contra religionem, necdum autem probatum per id fuit, quod is actum officialis juri proprietatis contrarium, qui exigat restitutionem, exercuerit: bene etenim advertit Joan. Malderus in suo tract. de sigill. conf. cap. 14. mibi folio 115. quod prælaudatus Pontifex in citata constitutione posset intelligi aliquid Ecclesiasticæ constitutionis superaddidisse divino & naturali Juri, religiosos, apud quos usus hujus scientiæ, posset esse liberior, obligans. Hinc teste Maldero aliter in hoc puncto senserat Henriquez: judicans posse superiorem ex hac scientia subdito denegare veniam illuc eundi, ubi eum peccasse in confessione cognoverat.

Uterius contra Cajum pugnat, 35 quod confitentes etiam sub secreto naturali sua peccata confessariis committant: atqui secretum naturale violantes peccant juxta Busenbaum & Lugonem disp. 14. n. 139. contra Fidelitatem & justitiam, si quidem promissum fuit, quia est pactum onerosum, uti contingit in confessione: ergo &c. Responderi potest aliud esse violari secretum naturale, & aliud uti scientia secreti naturalis. In nostro casu confessarius non revelavit infidelitatem officialis sibi sub secreto conceditæ, sed tantum hac scientia usus fuit, tum in commodum spirituale ipsius officialis, tum in temporale domini. Nullibi autem legitur, vel partes inter se conveniunt, quod scientia secreti ad nullum vel alterius amici commodum velint uti sine revelatione secreti.

Ex his in utramque partem 36 hæctenus allatis rationibus concludimus, probabilitus nostrum Cajum ad ullam restitutionem officiali faciendam non esse obligandum. Ratio est, quia nemo se debet spoliare sua re, nisi certò constet se ad hoc obligatum esse: Atqui hoc non certò constat, eò quod non certum sit usum scientiæ sacramentalis in hoc casu fuisse injustum, ac violasse jus proprietatis in officiali residentis, eò quod valde probabile sit, obligationem non utendi notitiâ sacramentali in talibus circumstantiis, provenire tantum ex religione, sicut igitur, qui voto se Deo soli ob-

Pp 2

strinxit

straxit dandi singulis diebus Eleemosynam, non peccat contra iustitiam pauperum, nec his ullam tenetur facere restitutionem, si voto suo non satis faciat: ita nec confessarius ad hanc obligatus fuit ob eandem rationem ex solius religionis obligatione resultantem.

Accedit quòd probabilissimè officialis noster aliquantulum negligens in sui officii functionibus extiterit, ut

Dominus de eo amovendo cum Caajo consultaverit, atque ad consilium illius, in his præcisè consultens verbis, *videtur mihi Petrus aptior esse*, aliquam mutationem fecisse: quæ sola tamen non videntur determinasse dominum si non alia fundamenta cujusdam negligentie atque socordie in suo officiali deprehendisset.

C A S U S XXIII.

De Restitutione fructuum ex beneficio simoniacè obtento perceptorum.

Gerardus ut ad beneficium ex alterius morte vacans à Patrono præsentaretur, huic promittit certam pecuniam, v. g. centum Taleros, persolvendam, ubi ex ipsius Patroni præsentatione beneficium consecutus fuerit. Consentit utraque pars in propositam conditionem: subsequitur præsentatio, & ad hanc collatio beneficii. Ubi autem postea beneficiatus, ut promissis stare, à Patrono fuisset admonitus, provisus excusare se ceperat asserens, salvâ sua conscientia sibi neutiquam licitum esse implere promissâ, cum numerando pecunias simoniae labem incurreret.

Q. 1. Num hac ratione beneficium simoniacè obtentum fuerit?

Q. 2. Quæ panæ in simoniacos fuerint statuta?

Q. 3. Num beneficiatus tum ipsum beneficium per simoniam mentalem aut realem acceptam, tum perceptos ex eo redditus teneatur restituere?

Q. 4. An simoniaca provisio beneficii sit invalida, & nulla, si ex utraque parte non sit completa?

Q. 5. An ob fictam promissionem pretii aquirens beneficium eandem nullitatem collati beneficii incurrat?

Q. 6. Num ordinarius simoniacè provisum rehabilitare possit ad taliter obtentum beneficium denuo obtinendum?

Sy-